

Vägen framåt vad gäller vibrationsskador. De arbets- och miljömedicinska klinikernas syn och åtaganden.

- *Diskussionsunderlag till chefsmöte 14 november 2017*
- *Reviderat efter avstämningsmöte mellan AV och AMM 22 jan 2018, samt klinikforum mellan AV och klinikerna 22 maj 2018.*

Vid Klinikforum 2017 mellan AMM-klinikerna (klinikerna) och Arbetsmiljöverket (AV) diskuterades möjligheten att göra en vägkarta för att reducera antalet arbetsmiljöorsakade vibrationsskador. Det konstaterades att det i samhället behövs en samordnad strategi för att få frågan i rullning. Klinikerna har formulerat det de ser som nödvändiga åtgärder, och vad de kan bidra med, för att reducera antalet skador. AV har i sin tur beskrivit de insatser som görs för att arbetsmiljölagen ska följas.

Detta dokument är ett första utkast från klinikernas sida. Diskussion har förts med AV som har lämnat skriftliga kommentarer som inarbetats i dokumentet. Det uppdaterade dokumentet har därefter diskuterats på Klinikforum i maj 2018.

Vägen framåt betyder att AMM-klinikerna beskriver sina åtaganden och att AV klargör vad som görs inom inspektions- och regelarbete.

Klinikernas åtagande:

- 1) Utbildning för FHV inom regionen så att de kan bistå arbetsgivaren med riskbedömning (inklusive mätningar), åtgärdsplan, utbildning och medicinska kontroller, samt sambandsbedömning
- 2) Expertstöd till FHV vad gäller riskbedömning, mätning och utfall av medicinsk kontroll på individ och gruppnivå
- 3) Tillhandahållande av kostnadsfri evidensbaserad metodik för riskbedömning och medicinska kontroller exempelvis genom FHVmetodik.se
- 4) Patientutredning med sambandsbedömning för misstänkta vibrationsskador (okomplicerade fall utreds inom FHV) och återförande till arbetsplatsen på lämpligt sätt, samt i tillämpliga fall Läkares anmälan särskilt om flera arbetstagare berörs
- 5) Utarbetande av gemensamt utbildningsmaterial avsett för lärare på relevanta yrkesförberedande program, t ex byggprogrammet
- 6) Medverka i utbildningar riktade till skolläkare som skall genomföra medicinska kontroller under förutsättning att det kan genomföras med relevant ambitionsnivå
- 7) Medverkan i informationsinsatser i samarbete med AV riktade mot enskilda branscher i anslutning till t ex riktade inspektionsprojekt/kampanjer
- 8) Informera AV/inspektion då missförhållanden med hög risk för skador uppmärksammas avseende arbetsplats och eller specifik utrustning

AV:s Inspektionsavdelning:

- Riktad inspektionsinsats om handhållna maskiner pågår 2018-2020, där exponering för både buller och vibrationer kontrolleras. Vid behov kan inspektionen få stöd från AMM.
- Vid inspektion i särskilda riskbranscher efterfrågas rutinmässigt riskbedömning för vibrationer.
- Vid inspektioner ställs också frågor om medicinska kontroller (ingår i nämnd kampanj ovan). Frågor om detta kan stämmas av mellan Inspektionen och AMM-klinikerna på de regionala träffarna.

- I de fall det vid inspektion framkommer att arbetstagare exponeras över insats- eller gränsvärdet ställs krav i ett inspektionsmeddelande.
- Uppföljande inspektioner kan behövas för att följa upp så att bristerna åtgärdas.

AV:s regelavdelning

- Det finns förslag på ett EU-projekt (Jamach18) där bl.a. handhållna maskiner ska kontrolleras, AV planerar att delta i det projektet.
- Tillverkarna är skyldiga att deklarerar maskiners vibrationsnivåer. Information och vägledning till detta skickades ut från AV hösten 2017. AV planerar att följa upp utskicket, ev. ingår det i ovan nämnda projekt (Jamach18).
- Riktad kommunikation och kontakter med prioriterade branscher, görs vid behov efter indikationer från bl.a. Inspektionsavdelningen.

Betydelsen av standardisering

- Huvudfokus för AV och för klinikerna är i dagsläget att gällande föreskrifter följs!
- Det finns (minst) två tekniska kommittéer som jobbar med standardisering med avseende på vibrationer: TK 111, där AV ingår, och TK 109.
- Klinikerna är inte så aktiva i standardiseringsarbetet.
- Det är viktigt att det tas fram en bättre standard vad gäller mätning för att få med höga frekvenser och slag/stötar. Nu pågår arbete kring detta på internationell nivå (Hans Lindell på RISE, fd. SwereaIVF, är ordförande i den internationella arbetsgruppen om detta).
- Andra aktörer är tillverkare, företag, konsultfirmor mfl. samt en del universitet och högskolor.

Åtgärder som kan genomföras av uthyrningsföretag

- Huvuddelen av de maskiner som används ute på arbetsplatserna hyrs in enligt uppgift till AMM i Lund. Uthyrningsföretag är således stora aktörer såväl vad gäller uppköp av nya maskiner som tillhandahållare av den maskinpark som finns ute på arbetsplatserna.
  - För maskiner med höga vibrationsnivåer bör rutinemässigt information lämnas om alternativ som ger mindre exponering och vilken fördel det innebär vad gäller kvantifierad daglig användningstid.
    - Eventuellt kan det gå att ställa krav utifrån AV:s marknadskontroll.
  - Det är önskvärt att verktygen underhålls och att vibrationsnivåerna kontrolleras så att exponeringsnivåerna inte ökar då verktyget åldras (önskvärt att servicedatum anges).